

LETRA LARRIEN ERABILERA EUSKARAZ, EUSKALTZAINDIAREN GOMENDIOAK

Donostian, 1990.eko azaroaren 30ean onartua

Ez da komeni beharrik gabe erabiltzea letra larriak. Hortaz, hemen aipatzen ez diren gainerako testuinguruetan letra xeheak erabiltzea bidezkoagotzat jotzen du Euskaltzaindiak.

Hona, bada, noiz erabiliko diren letra larriak:

1. Testu baten *hasieran*, puntuaren ondorenean eta bi puntuen ondorenean ere, aipamen zuzena egiten bada bakarrik, letra larriak erabili behar dira.

“Ene jaun Bertrand de Echaus...”.

“Eta handik erraiten du Senekak: ‘Letra gabeko aisia, deus ez dakienaren alferkeria... Zeren deus ez dakiena...’”.

“Zenbaiten ustez, gramatika hiru zatitan banatzen da: fonologia, sintaxia eta hiztegia”.

2. *Izen ofizial osoetan:*

2.1. Erakunde pribatu nahiz publikoen izenekin: Ikasleen Guraso Elkar-tea (baina “ikasleen gurasoen elkar-teek hau eta bestea erabaki dute”), Euskal Herriko Editoreen Elkarte (baina “hemengo editoreen elkar-teekin bildu zen...”), e.a.

2.2. Alderdi politiko eta sindikatuen izenekin: Eusko Alderdi Jeltzalea (baina “talde jeltzaleko diputatuak”), Euskadiko Alderdi Sozialista (baina “zinegotzi sozialistak”), e.a.

2.3. Instituzioen izenekin: Ertzaintza (baina “ertzain batek...”), Donostiako Udala (baina “Gipuzkoako udaletan...”), Eusko Jaurlaritza (baina “euskal gober-nua”), e.a. Ararteko izena beti letra larriarekin idatziko da, pertsona bati dagokion arren, instituzioa delako (baina “Espainiako arartekoak bildu ziren atzo...”), Eus-kal Herriko Unibertsitatea (baina “Euskal Herriko unibertsitateetan...”), Filosofia-ko Fakultatea (baina “Deustuko Unibertsitateko fakultateetan...”), Historia Saila (baina “fakultateetako sailetan”), e.a.

Hauetan, ikusten denez, izen ofizial hori pluralean ematen denean letra xehekin idazten da, komun bihurtu delako: “Geologia Saila” (baina “fakultate

honetako sailak”). Ber gauza suertatzen da izen hori bestela ematen denean ere, singularrean egon arren: “sail honetan”. Azkenik, izen batzuk berez dira bereziak, pluralean badira ere: “Batzar Nagusiak”, “Langile Batzordeak”, “Langile Abertzaleen Batzordeak”, “Eusko Trenbideak”, e.a.

2.4. *Lege-testuetan*: “1988/36 Foru-Dekretua” (baina “dekretu bidez arautua”), “Funtzio Publikoaren Legea” (baina “Lege Biltzarrak onarturiko legeak”), e.a.

3. *Izen berezietan*: pertsona izenekin, ezizenak barne (“Koldo Mitxelena”, “Kirikiño”); animalien izenekin (“Pintto”, “Beltza”); bestelako izen bereziekin (“Avenida hotela”, “Deia egunkaria”, “Txagorritxuko ospitalea”, “Iruña kafetegia”, beti ere izena bakarrik jartzen dela letra larriarekin).

4. *Erlijio jaietan*: “Besta Berri”, “Eguberri”, “Aste Saindu”, e.a.

5. *Estatu, herri, herrialde eta administrazio entitateekin*: “Uztaritze”, “Euskal Herri” (baina “autonomia elkarte”), “Hirugarren Mundua”, “Ekialde Urruna”, e.a. Hala ere, herri hauei dagozkien herritarrak izendatzen direnean letra xeheak erabiliko dira: “euskaldunak”, “gasteiztarrak”, “baionesak”, “errusiarrek”, “italiarrak”, e.a.

6. *Entzute handiko egunetan*: “Maiatzaren Bata”, “Aberri Eguna”, “Urriko Iraultza”, e.a.

7. *Mitologia jainkoen izenak*: “Hermes”, “Juno”, “Mari”, “Odei”, e.a.

8. *Sarietan*: Nobel saria, Euskal Letren Merezimenduzko saria (“saria” hitza letra xehearekin hasten da), Unamuno saria, Axular saria, Urrezko Maskorra, e.a.

9. *Errege eta Erreginaren izenak*, bakarrik erabiltzen direnean: Espainiako Errege(a), Espainiako Erregina (baina “Juan Carlos errege(a)”, e.a. Arau bera ezartzen da familia osoarekin: Asturiasko Printzea (baina “Felipe printzea...”). Halaber Aita Sainduaren izenarekin ere: Aita Saindua (baina “Juan Paulo aita sailduak esan duenez...”).

10. *Egoitza ofizialen izenetan*: Ajuria Enea (baina “Ajuria Eneako jauregia”), Gernikako Udaletxea, e.a.

11. *Astronomiaz aritzean*, planeta, izar eta konstelazioen izenekin: Lurra, Marte, Saturno, Artzaharra, Eguzkia, e.a.

12. *Erreferentzia kardialetan*, izenak direnean: Iparra, Hegoa, e.a. Izenondo direnean, ordea, letra xeheaz (“Baionako iparraldetik”).

13. *Zientzia eta ikasgaien izenetan*: Filologia, Literatura, Medikuntza, Fisika, Euskal Filologia (hortaz “Euskal Filologia Saileko irakasle” baina “euskal filologian prestakuntza berezia du”).

14. *Estatuaren botereen izenetan*: Parlamentua, Senatua, Legebiltzarra, e.a. Maila guztietan gainera: Liburuaren Zuzendaritza Nagusia, Defentsako Ministeritza, Euskara Zerbitzua, e.a.

15. Erakundeetan sortzen diren *batzordeen izenetan*, beti ere batzorde hauek ofizialak direnean: Literatura batzordea, Gramatika batzordea, Kultura batzordea, e.a.

16. *Liburu*en *izenburuetan* hitz nagusiak beti letra larriekin jarriko dira: Euskal Gramatika. Lehen Urratsak, Orotariko Euskal Hiztegia, Euskal Aditz Laguntzaile Batua, e.a.

17. *Sainduen izenetan*: San Pablo, San Juan, Jondoni Paulo, Jondoni Jakue, e. a.

18. Aipatu ez diren *gainerako testuinguruetan* letra xeheak erabiliko dira:

18.1. Urtaro, hilabete eta asteen egunetan.

18.2. Kargu ofizial eta akademikoetan: euskaltzaina, zuzendaria, kontseilaria, ministroa, e.a.

18.3. Tituluetan: Baigorriko bizkondea.

18.4. Geografi-izenetan: Bizkaiko itsasoa, Axularren plaza, e.a. Beste hizkuntzetatik mailegatzten direnean, ordea, ez: Buckingham Palace, Oxford Street, e.a.